

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอ
การสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
  - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 มีความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนตามความคิดเห็น
ของในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ใน 5 ด้าน คือ
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา
ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการส่งต่อนักเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือของโรงเรียนตามความคิดเห็น
ของในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ใน 5 ด้าน คือ
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา
ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการส่งต่อนักเรียน

3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และการส่งต่อนักเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนตามความคิดเห็นของบุคลากรที่อยู่ในพื้นที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกัน
2. การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนตามความคิดเห็นของบุคลากรที่ตำแหน่งต่างกันมีความแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นบุคลากรรวมทั้งหมด 2,255 คน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ปีการศึกษา 2555 ประกอบไปด้วยผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 223 คน หัวหน้างาน จำนวน 223 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 1,809 คน และ กลุ่มตัวอย่าง เป็นบุคลากร จำนวน 327 คน ซึ่งได้จากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (อ้างถึงใน; ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 149) และการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้รับคำปรึกษาแนะนำจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ในการพัฒนาทางเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามทั้งหมด 327 ชุด ถึงผู้บริหาร หัวหน้างาน และครูที่ปรึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วขอรับแบบสอบถามด้วยตัวเองภายในเวลาที่กำหนด ได้กลับคืนมาทั้งหมด จำนวน 267 ชุด คิดเป็นร้อยละ 81.65

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำข้อมูลไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้ค่าสถิติได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และวิธีการของเซฟเฟ

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง
2. วิเคราะห์การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง
3. เปรียบเทียบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 จำแนกตามพื้นที่ที่ใช้การทดสอบค่าที และจำแนกตามตำแหน่งที่ใช้การทดสอบค่าเอฟ และวิธีการของเซฟเฟ
4. วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นบุคลากรจำนวน 267 คน เป็นบุคลากรในอำเภอชุมพลบุรี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 58.43 และในอำเภอท่าตูม จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 41.57 เป็นครูที่ปรึกษา จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 79.03 เป็นหัวหน้างาน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 10.11 และเป็นผู้บริหาร จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 10.86

2. การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของบุคลากร

2.1 การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ จัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน ออกแบบเครื่องมือสำหรับรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และมีการจัดทำทะเบียนสะสมของนักเรียนทุกคน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น มีการใช้

แบบคัดกรองในการคัดกรองนักเรียน และใช้ข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการส่งเสริม และพัฒนา โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข โดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น มีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม ประจำสัปดาห์ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

2.2 การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา พื้นที่อำเภอท่าตูม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ จัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน และมีการจัดทำทะเบียนสะสมของนักเรียนทุกคน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น มีการกำหนดแนวทางและวิธีคัดกรอง สรุปผลการคัดกรองรวบรวมเป็นข้อมูลของโรงเรียน มีการใช้แบบคัดกรองในการคัดกรองนักเรียน และใช้ข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการส่งเสริม และพัฒนา โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข โดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น มีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม ประจำสัปดาห์ อยู่ในระดับมากที่สุด และ ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

2.3 การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา พื้นที่อำเภอชุมพลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ ออกแบบเครื่องมือสำหรับรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และมีการจัดทำทะเบียนสะสมของนักเรียนทุกคน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ใช้ข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการส่งเสริม และพัฒนา โดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น มีการวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข โดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น มีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม ประจำสัปดาห์ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

2.4 การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น จัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนสำหรับนำไปใช้งาน จัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นรายบุคคล และมีการจัดทำทะเบียนสะสมของนักเรียนทุกคน อยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการส่งเสริม และพัฒนา โดยรวมและรายชื่อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น มีการจัดกิจกรรมการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข โดยรวมและรายชื่อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานและความสามารถของนักเรียน มีการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีการจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนของครูที่ปรึกษา และมีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม ประจำสัปดาห์ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมและรายชื่อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น มีการประสานความร่วมมือกับครูที่จะทำการช่วยเหลือต่อ และมีการทำความเข้าใจ ชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ อยู่ในระดับมากที่สุด

2.5 การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ของหัวหน้างาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายชื่อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ ออกแบบเครื่องมือสำหรับรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการจัดทำทะเบียนสะสมของนักเรียนทุกคน และจัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายชื่อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ใช้ข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการใช้แบบคัดกรองในการคัดกรองนักเรียน และใช้เกณฑ์ในการคัดกรองที่เป็นมาตรฐานเดียวกันอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการส่งเสริม และพัฒนา โดยรวมและรายชื่อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น มีการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อส่งเสริมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และนำข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ไปใช้ในการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข โดยรวมและรายชื่อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น มีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม ประจำสัปดาห์ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมและรายชื่อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น มีการประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อการส่งต่อภายนอก มีการติดตามผลหลังการส่งต่อนักเรียนไปยังองค์กรที่เกี่ยวข้องภายนอก และมีการส่งต่อภายในนักเรียนที่เกินความสามารถของครูที่ปรึกษา

2.6 การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ของครูที่ปรึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายชื่อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ ออกแบบเครื่องมือสำหรับรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และมีการจัดทำทะเบียนสะสมของนักเรียนทุกคน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายชื่อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ใช้ข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการส่งเสริม และพัฒนา โดยรวมและรายชื่อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น มีการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อส่งเสริมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และนำข้อมูล

นักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ ใ้ใช้ในการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข โดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผลงานและความสามารถของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวม และรายข้ออยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามพื้นที่ และตำแหน่ง

3.1 การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามพื้นที่โดยรวมและรายด้านส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการส่งเสริมและพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ออกแบบเครื่องมือสำหรับรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนสำหรับนำไปใช้งานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายข้อ ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น มีการจัดทำโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมพัฒนานักเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีการวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีการจัดทำข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีการสรุปบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครอง แต่ละครั้ง และมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนานักเรียนตามความถนัดแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข โดยรวมและรายข้อ ไม่แตกต่าง กัน ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น มีการทำความเข้าใจ ชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีการ วางแผน ในการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการคัด กรองนักเรียนที่เป็นผู้บริหารกับหัวหน้างาน และครูที่ปรึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น มีการจัดทำทะเบียนสมรสของนักเรียนทุกคน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนสำหรับ นำไปใช้งานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นรายบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และรายข้อส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น

สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านครอบครัว และสรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามด้านพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกตามสุขภาพ และสรุปผลการคัดกรองรวบรวมเป็นข้อมูลโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา โดยรวม และรายข้อส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นมีการจัดกิจกรรมการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น มีการประสานความร่วมมือกับครูที่จะทำการช่วยเหลือต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่มีผู้แสดงความคิดเห็นที่เป็นปัญหาสำคัญที่สุดคือ ครูมีภาระงานไม่มีเวลาให้คำปรึกษานักเรียน รองลงมาคือ ครูที่ปรึกษาขาดข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาที่แท้จริงทำให้แก้ไขปัญหานักเรียนไม่ตรงจุด และครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประเด็นสำคัญที่สุดคือ ควรลดงานเอกสารจากภายนอกให้ครูมีเวลาดำเนินการจัดการเรียนในห้องเรียนให้มากขึ้น และควรมีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ให้นักเรียนทำในเวลาว่างให้มาก เพื่อป้องกันการจับกลุ่มของนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรตามกรอบงาน 5 ด้าน สามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามพื้นที่ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังนั้น มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปฏิบัติการ เชิงรุกในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และการส่งต่อนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่าง

เต็มศักยภาพ ทั้งนี้การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนถือเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล และเป็นเจตนารมณ์อันแท้จริงของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2545 : 5 , 7) ที่กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 10) นอกจากนี้การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจในการศึกษาลำเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า และครูต้องอบรมด้วยความรักความบริสุทธิ์ใจ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544 : 65)

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณิ ภูแก้ว (2555 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการส่งต่อสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสริมฤทธิ์ หวายฤทธิ์ (2553) ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน รองลงมา ได้แก่ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ชัย สาไพรวัลย์ (2546) ที่ได้ศึกษาการติดตามผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม พบว่า สภาพปัจจุบันในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมพบว่ามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก คือการคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน การส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียน และการส่งต่อ และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันต์ เพ็ชรเกาะ (2548; อ้างถึงใน สุพรรณิ ภูแก้ว. 2555 : 108) ที่ได้ศึกษาพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประชานิรมิต อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้กลยุทธ์ 5 ขั้นตอน คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศแบบมีส่วนร่วม ประกอบกิจกรรมการวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบ และการปรับปรุง แล้วพบว่า การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
จำแนกตามพื้นที่ โดยรวมและรายด้านส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
ทั้งนี้เพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาใน
สังกัดทุกแห่ง สามารถดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
โดยกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียนเน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและ
แก้ไขปัญหา และการคุ้มครองเด็กเพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครู ผู้ปกครอง
ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพทั้ง
ด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ให้มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามที่
สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒนพงษ์ มมประโคน
(2553) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูที่
รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่
และขนาดใหญ่พิเศษ พบว่า มีการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยส่วนรวม
ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการส่งเสริม และพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แต่ละโรงเรียนมีวิถีปฏิบัติในการส่งเสริม
และพัฒนาที่ไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับสภาพของแต่ละ โรงเรียนหรืออาจเป็นเพราะหัวหน้างาน และ
ครูที่ปรึกษามีภาระงานมากทั้งงานการจัดการเรียนการสอนและงานพิเศษอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย
จากทางโรงเรียน และยังคงทำหน้าที่ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา ดูแลนักเรียนอีกเป็นจำนวนมาก
จึงไม่มีเวลาที่จะทำการคัดกรองนักเรียนอย่างจริงจัง ดังนั้นทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
ต่างมีบทบาทหน้าที่การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยควรมีวิธีการและเครื่องมือที่มี
คุณภาพและมีหลักฐานการทำงาน ที่สามารถตรวจสอบได้ มีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา
เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานรวมทั้งมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่
ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน
และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตามตำแหน่งโดยรวมและรายด้านส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง สามารถดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียนเน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหา และการคุ้มครองเด็กเพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ให้มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิโรจน์ สุรสาคร (2550) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครปฐม ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและครู กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกลุ่มนักเรียน พบว่า สอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ และแสดงความคิดเห็นว่าอาจเป็นเพราะ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ได้มีการสร้างความเข้าใจ และประสานความร่วมมือกันในการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการประชุมกลุ่มเพื่อปรึกษาหารือในการดูแลช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหานักเรียน มีการประชุมผู้ปกครอง และมีการอธิบายและสร้างความเข้าใจให้แก่นักเรียน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และยังสอดคล้องกับ สังคม แก้วสว่าง (2547) ที่ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสละเวฬุวิทยา พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความพร้อมพอสมควร อาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถดูแลช่วยเหลือและพัฒนาให้นักเรียนได้ทุกคน ทุกกลุ่ม ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือ ฝ่ายบริหารให้การสนับสนุนการดำเนินงาน ส่วน ด้านการคัดกรองนักเรียนแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แต่ละโรงเรียนมีวิถีปฏิบัติในการคัดกรองที่ไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับสภาพของแต่ละโรงเรียน หรืออาจเป็นเพราะหัวหน้างาน และครูที่ปรึกษา มีภาระงานมากทั้งงานการจัดการเรียนการสอนและงานพิเศษอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียน และยังต้องทำหน้าที่ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา ดูแลนักเรียนอีกเป็นจำนวนมาก จึงไม่มีเวลาที่จะทำการคัดกรองนักเรียนอย่างจริงจัง ดังนั้นทั้งผู้บริหาร หัวหน้างาน และครูที่ปรึกษาต่างมีบทบาทหน้าที่การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยควรมีวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงาน ที่สามารถตรวจสอบได้ มีครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากร

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตามตำแหน่งโดยรวมและรายด้านส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง สามารถดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียนเน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหา และการคุ้มครองเด็กเพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ให้มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิโรจน์ สุรสาคร (2550) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ตั้งกวด เทศบาลนครปฐม ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและครู กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกลุ่มนักเรียน พบว่า สอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ และแสดงความคิดเห็นว่าอาจเป็นเพราะ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ได้มีการสร้างความเข้าใจ และประสานความร่วมมือกันในการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการประชุมกลุ่มเพื่อปรึกษาหารือในการดูแลช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาของนักเรียน มีการประชุมผู้ปกครอง และมีการอธิบายและสร้างความเข้าใจให้แก่นักเรียน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และยังสอดคล้องกับ สังคม แก้วสว่าง (2547) ที่ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสละเวชวิทยา พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความพร้อมพอสมควร อาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถดูแลช่วยเหลือและพัฒนานักเรียน ได้ทุกคน ทุกกลุ่ม ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือ ฝ่ายบริหารให้การสนับสนุนการดำเนินงาน ส่วน ด้านการคัดกรองนักเรียนแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แต่ละโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติในการคัดกรองที่ไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับสภาพของแต่ละโรงเรียน หรืออาจเป็นเพราะหัวหน้างาน และครูที่ปรึกษา มีภาระงานมากทั้งงานการจัดการเรียนการสอนและงานพิเศษอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียน และยังคงทำหน้าที่ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา ดูแลนักเรียนอีกเป็นจำนวนมาก จึงไม่มีเวลาที่จะทำการคัดกรองนักเรียนอย่างจริงจัง ดังนั้นทั้งผู้บริหาร หัวหน้างาน และครูที่ปรึกษาต่างมีบทบาทหน้าที่การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยควรมีวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงาน ที่สามารถตรวจสอบได้ มีครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ควรมีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกด้านให้มากขึ้นอย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบ
2. ควรมีนโยบายการดำเนินการในด้านการส่งต่อนักเรียนให้เป็นระบบ และปฏิบัติให้มากขึ้นอย่างสม่ำเสมอ
3. ควรมีนโยบาย และเครื่องมือในการพิจารณานักเรียนเพื่อการส่งต่อนักเรียนไปยังองค์กรภายนอกอย่างเป็นระบบ
4. ควรสนับสนุน และให้การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตามศักยภาพ และจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามความถนัด
5. ควรมีการสรุปบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครองในแต่ละครั้งอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยความคิดเห็นของผู้ปกครอง และนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
2. ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
3. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างโรงเรียนในเมืองกับโรงเรียนในชนบท
4. ควรมีการวิจัยการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารต่อหัวหน้างาน และครูที่ปรึกษา